

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
FACULTATEA DE TEATRU ȘI FILM
ȘCOALA DOCTORALĂ DE TEATRU ȘI FILM

**Discursul despre familie și relațiile de gen
în televiziunile religioase din România
Analiză instituțională și discursivă**

Rezumat

Conducător științific
Conf. univ. dr. habil. Claudiu Turcuș

Doctorandă
Oana Capriș

Cluj-Napoca
2026

Cuprins

Structura integrală a tezei; paginile indică secțiunile rezumatului.

Introducere	5
0.1 Izomorfismul puterii și matricea ierarhică narativă în media religioasă	5
0.2 Modelul conceptual al cercetării	6
0.3 Obiective, întrebări și ipoteze ale cercetării	6
CAPITOLUL I — Metodologia cercetării	7
1.1 Designul cercetării	7
1.2 Analiza instituțională a televiziunilor religioase	7
1.3 Analiza critică de discurs și corpusul mediatic	8
1.4 Referendumul pentru definirea familiei din 2018 ca studiu de caz	8
CAPITOLUL II — Religia și discursul despre familie: cadre teoretice ale autorității religioase mediatice	9
2.1 Religia în spațiul public: pluralism, legitimitate și regimuri de adevăr	9
2.2 Televangelismul și reconfigurarea religiei în spațiul mediatic postcomunist	9
2.3 Discursul despre familie în media religioasă: iluzie colectivă și matrice de sens	10
2.4 Economia emoțională a discursului moral și guvernarea intimității în media religioasă	11
2.5 Panicile morale și mobilizarea identitară: discursul despre familie ca instrument de acțiune colectivă	12
2.6 Matricea ierarhică narativă a autorității religioase mediatizate	13
CAPITOLUL III — Televiziunile religioase din România contemporană: profil instituțional și mediatic	13
3.1. A7TV – modelul mediatic antreprenorial-performativ	13
3.2. Alfa Omega TV – modelul mediatic misionar-evangelic	14
3.3 Trinitas TV – modelul de biserică mediatică instituțională	14
3.4. Speranța TV – modelul mediatic confesional instituțional	15

3.5. Credo TV – modelul mediatic comunitar	16
3.6. Analiza comparativă a televiziunilor religioase din România	16
CAPITOLUL IV — Discursul despre familie și relațiile de gen în televiziunile religioase	18
4.1 Planul instituțional-comparativ al analizei de discurs	18
4.1.1 Personalizarea spiritualității în discursurile despre familie și relațiile de gen la A7TV	18
4.1.2 Familia ca agent al misiunii spirituale în discursurile Alfa Omega TV	19
4.1.3 Socializarea religiei prin familie ca “mică biserică” la Trinitas TV	19
4.1.4 Psihoteologia familiei ca terapie de restaurare la Speranța TV	20
4.1.5 Modelul tradițional al familiei în intersubiectivitate dialogică la Credo TV	20
4.2. Către o posibilă tipologie: pluralitatea discursurilor despre familie în media religioasă	21
4.2.1. Discursul testimonial ca formă de legitimare simbolică și autoritate experiențială	21
4.2.2. Discursul psihologic: gestionarea emoțională a cuplului	22
4.2.3 Discursul performativ al relațiilor de cuplu: mediatizarea intimității	22
4.2.4. Discursul normativ-teologic: stabilitate și univocitate	23
4.2.5 Matrici discursive ale familiei în media religioasă: o sinteză comparativă	23
CAPITOLUL V	24
5.1 Arhitectura mediatică a campaniei Referendumului pentru familie (2018): dinamica religioasă a mobilizării conservatoare	24
5.1.1 De la infrastructuri de mobilizare la infrastructuri de legitimare: televiziunile confesionale în campania pentru Referendum	24
5.1.1.1 Conferințele Coaliției pentru familie: convergența defensivă a pluralismului confesional	24
5.1.1.2 Trinitas TV: hegemonie și monolog	25
5.1.1.3 A7TV: între deliberare simulată și negociere discursivă	25

5.1.1.4 Credo TV: mobilizare simbolică și tentative de deliberare	25
5.1.1.5 Alfa Omega TV: Referendumul ca exercițiu de credință și de misiune	25
5.1.1.6 Microcampaniile digitale și spoturile virale în escaladarea cadrărilor conflictuale	25
5.2. Referendumul ca spațiu de competiție simbolică și escaladare discursivă	26
CAPITOLUL VI — Concluzii	27
6.1. Normativitate și pluralism în televiziunile religioase	27
6.2 Discurs audiovizual și organizarea ierarhică a spațiului mediativ	28
6.3 Televiziunea confesională ca scenă mare a autorității	28
BIBLIOGRAFIE	30
CORPUS AUDIOVIZUAL	31

Introducere

Teza „Discursul despre familie și relațiile de gen în televiziunile religioase din România. Analiză instituțională și discursivă” investighează modul în care televiziunile religioase produc, organizează și legitimează reprezentări despre familie, cuplu și roluri de gen. Cercetarea urmărește relația dintre structurile instituționale ale autorității, practicile comunitare și formele audiovizuale prin care acestea dobândesc prezență publică. Familia constituie un spațiu privilegiat al acestei relații: prin discursurile despre intimitate sunt formulate așteptări morale, sunt distribuite responsabilități și sunt delimitate formele de viață recunoscute ca legitime.

Problema cercetării privește raportul dintre diversitatea vocilor și distribuția dreptului de a defini sensul. Biografia individului și povestea publică a comunității se întâlnesc în emisiuni: experiențele private sunt reinterpretate prin repere despre familie, apartenență și credință. Analiza urmărește cum această întâlnire produce modele relaționale, păstrează ierarhii sau permite negocierea lor. Participarea, familiaritatea și vizibilitatea sunt examinate împreună cu posibilitatea efectivă de a formula o problemă și de a modifica interpretarea.

0.1 Izomorfismul puterii și matricea ierarhică narativă în media religioasă

Perspectiva centrală a cercetării privește televiziunea confesională ca extensie și reconfigurare a scenei comunității religioase. Predica, mărturia, consilierea, rugăciunea și exemplul personal sunt desprinse din situația congregațională imediată și reorganizate în formate mediatice (Hjarvard, 2013; Hoover, 2006). Odată cu această deplasare, relațiile de autoritate sunt supuse selecției editoriale, ritmului programării și exigențelor de vizibilitate. Comunitatea devine o scenă extinsă, în care anumite persoane definesc sensul, altele îl traduc în recomandări, iar altele îl susțin prin experiența relatată sau prin conduita prezentată public.

Conceptul de izomorfism al puterii descrie corespondențele dintre organizarea instituțională, structura discursului și modelele de relaționare familială. Aceste corespondențe nu presupun o reproducere mecanică a aceleiași ierarhii. Autoritatea este adaptată formatului, negociată între actori și legitimată prin resurse diferite: funcție religioasă, expertiză profesională, experiență personală ori performanță mediatică. Conceptul permite examinarea continuităților dintre niveluri, precum și a situațiilor în care mediatizarea introduce redistribuiri ale legitimității.

Continuitatea dintre comunitate și televiziune privește și familiaritatea rolurilor. În mediul evanghelic, conducerea unei comunități, coordonarea tinerilor, învățarea la școala duminicală, mărturia și conducerea închinării oferă un repertoriu de participare care poate fi recunoscut în

formatele mediatic. Moderatorul care explică, invitatul care mărturisește și persoana care conduce rugăciunea ocupă poziții inteligibile în raport cu acest repertoriu. Familiaritatea poate fi susținută și de circulația unor persoane deja cunoscute sau consacrate în rețelele comunitare; televiziunea preia repertoriul liderului, martorului, îndrumătorului și participantului, conferindu-i o circulație mai largă.

0.2 Modelul conceptual al cercetării

Matricea ierarhică narativă desemnează organizarea diferențiată a vocilor și a registrelor prin care este construit discursul despre familie. Diversitatea temelor și a participanților poate coexista cu concentrarea dreptului de a stabili cadrul interpretativ. În această arhitectură, vizibilitatea și autoritatea nu se suprapun integral. O persoană poate ocupa un loc important în desfășurarea unei emisiuni, fără a putea modifica premisele în care propria experiență este interpretată. Distincția este deosebit de relevantă pentru participarea feminină și pentru raportul dintre recunoașterea contribuției femeilor și accesul lor la definirea normelor.

În această perspectivă, poziția femeii poate fi analizată ca „minoritară” în sens relațional: accesul ei la definirea normei sau a ierarhiei poate fi mai condiționat decât accesul masculin, chiar atunci când prezența pe ecran este numeroasă. Termenul permite cercetarea pozițiilor în care autoritatea trebuie justificată prin expertiză, experiență, slujire ori relația cu o instanță de validare. Tocmai variația acestor condiții face participarea feminină deosebit de revelatoare pentru organizarea puterii.

Versatilitatea feminină este abordată ca variație a pozițiilor disponibile în corpus: moderatoare culturală, expertă, interpret spiritual, conducătoare a rugăciunii, martoră a suferinței, parteneră de conversație sau susținătoare a poveștii conjugale. Cercetarea urmărește ce face fiecare intervenție în raport cu mersul general al emisiunii: confirmă cadrul, îl traduce în experiență, îl nuanțează sau pune sub semnul întrebării o practică. Aceste funcții pot coexista în aceeași apariție și pot semnala efortul profesional sau relational sporit pe care o femeie trebuie să îl facă în cadrul mediatic pentru a se distinge/menține în grilă și pentru a influența scriptul sau concluziile lui.

0.3 Obiective, întrebări și ipoteze ale cercetării

Obiectivele cercetării privesc contextul instituțional al televiziunilor, tipurile de discurs familial, distribuția autorității simbolice și intensificarea acestor procese în momente de

mobilizare publică. Ipotezele urmăresc caracterul predominant normativ și cu efect ierarhic al reprezentărilor, influența organizării instituționale asupra producției mediatice, ierarhizarea narațiunilor și a actorilor mediatici, includerea reglată a participanților și restrângerea pluralismului interpretativ în campania Referendumului din 2018. Demersul examinează atât stabilitatea acestor mecanisme, cât și diferențele dintre posturi, formate audiovizuale și pozițiile ocupate de actori.

CAPITOLUL I

Metodologia cercetării

1.1 Designul cercetării

Cercetarea adoptă un design calitativ, interpretativ și comparativ, situat la intersecția studiilor media, sociologiei religiei și analizei critice a discursului (Fairclough, 1995, 2003; Wodak & Meyer, 2009). Televiziunile sunt abordate ca organizații care produc sens într-un cadru instituțional determinat, prin formate și relații de comunicare specifice. Unitatea de interes depășește afirmația izolată: sensul unei intervenții este examinat în relație cu rolul vorbitorului, orientarea moderatorului, succesiunea replicilor și organizarea audiovizuală a situației.

Comparația funcționează atât între instituții, cât și în interiorul fiecăreia. Primul nivel face vizibile diferențele de misiune și de organizare; al doilea identifică variațiile pe care eticheta confesională le-ar putea masca. O emisiune de învățătură, o conversație cu un psiholog și o mărturie de cuplu pot aparține aceluiași post, dar pot distribui foarte diferit inițiativa; prin articularea acestor niveluri, cercetarea poate explica de ce o femeie exercită autoritate într-un format și primește o poziție de susținere într-altul, fără a transforma aceste situații în stataturi de gen permanente. Din această perspectivă, audiovizualul devine un amvon electronic: o platformă contemporană care conservă și protejează nucleul valorilor confesionale, dar le asigură perenitatea prin transpunerea lor în codurile dinamice ale culturii populare.

1.2 Analiza instituțională a televiziunilor religioase

Analiza instituțională utilizează interviuri realizate în 2022 cu reprezentanți ai televiziunilor, precum și materiale de autoprezentare și informații despre organizarea programelor. Interviurile urmăresc istoria proiectelor, misiunea, publicul imaginat, selecția conținuturilor, decizia editorială și resursele. Materialele au fost transcrise și analizate

tematic. Situațiile de interviu sunt relevante și prin interacțiunile și modalitățile de acces pe care le fac vizibile: în timp ce unii interlocutori au putut fi abordați direct, alții au oferit răspunsuri oficiale prin email, au transmis mesaje vocale sau au ales să participe în formule duble, precum interviurile realizate simultan cu directorul general și cel de programe. Aceste dinamici – alături de distribuția explicațiilor sau intersecția dintre rolurile familiale și cele profesionale – oferă indicii prețioase despre ierarhiile interne și autoritatea exercitată în organizație.

1.3 Analiza critică de discurs și corpusul mediatic

Corpusul principal cuprinde 127 de emisiuni de la A7TV, Alfa Omega TV, Credo TV, Speranța TV și Trinitas TV. Metodologia tezei delimitează perioada 2018–2026, iar materialele sunt selectate din arhivele disponibile pe YouTube. Selecția urmărește relevanța pentru familie și relațiile de gen, diversitatea formatelor și, în cazul unor mărturii, vizibilitatea digitală. Corpusul este unul intenționat, adecvat comparației calitative; numărul de vizualizări indică circulația materialului, fără a demonstra în sine persuasiunea sau schimbarea comportamentului publicului.

Dimensiunea audiovizuală urmărește scenografia, proxemica, poziționarea actorilor, cadrajul, montajul, muzica și ritmul interacțiunii. Aceste elemente sunt interpretate împreună cu discursul verbal (Goffman, 1974; Hall, 1997). Întrebarea analitică privește felul în care imaginea și sunetul susțin credibilitatea, exemplificarea, emoționalizarea sau închiderea sensului.

Surprinderea asimetriilor implicite presupune corelarea mai multor indicatori: cine inițiază temele, cine formulează întrebările, cine întrerupe, cine validează răspunsul și cine închide secvența printr-o concluzie (van Dijk, 2008). Pentru reprezentarea femeilor contează dacă intervenția lor introduce o problemă proprie, modifică explicația ori rămâne ilustrativă. Sunt urmărite și posibilitatea dezacordului, atribuirea responsabilității pentru conflict, distribuția grijii și prezența unor soluții care protejează autonomia. Indicatorii capătă valoare prin recurență și context, nu prin interpretarea unui gest izolat.

1.4 Referendumul pentru definirea familiei din 2018 ca studiu de caz

Pentru studiul referendumului este utilizată o grilă adaptată discursului de campanie. Sunt urmărite definirea problemei, atribuirea responsabilității, construcția amenințărilor și justificarea acțiunii (Entman, 1993; Goffman, 1974). Materialele televiziunilor și platformelor conservatoare sunt puse în relație cu mesajele de contestare și boicot. Această comparație permite identificarea

cadrărilor și recadrărilor concurente și a diferențelor dintre scena televizuală, conferința transmisă și intervenția digitală scurtă.

Cercetarea produce o interpretare contextuală a materialelor și a mecanismelor lor de legitimare; nu presupune o măsurare experimentală a efectelor asupra audienței și nici observarea exhaustivă a vieții comunităților religioase. Transferul mecanismelor comunitare este argumentat prin legăturile instituționale, rolurile discursive și practicile mediatizate. Interiorizarea normelor, experiența vinovăției sau modificarea conduitei spectatorilor necesită un studiu distinct al recepției. Această delimitare permite formularea unor concluzii despre organizarea discursului, păstrând deschisă problema impactului lui asupra publicului.

CAPITOLUL II

Religia și discursul despre familie: cadre teoretice ale autorității religioase mediatice

2.1 Religia în spațiul public: pluralism, legitimitate și regimuri de adevăr

Cadrul teoretic articulează sociologia religiei, teoriile mediatizării, analiza puterii simbolice și perspectivele asupra genului și performativității. Religia este analizată ca participant la definirea publică a valorilor și la legitimarea unor interpretări ale vieții sociale. Într-un spațiu plural, autoritatea religioasă își negociază prezența în relație cu expertiza, drepturile, experiența individuală și instituțiile seculare (Casanova, 1994; Habermas, 2008). Televiziunea constituie unul dintre locurile acestei negocieri, în care vocabularul doctrinar este tradus și combinat cu limbaje accesibile unor publicuri diferite.

Pluralismul ridică problema criteriilor de validare a afirmațiilor. Scriptura, vocabularul psihologic și povestea de viață pot susține aceeași interpretare sau pot intra în tensiune. Cercetarea urmărește cine arbitrează între aceste surse: atunci când experiența care contrazice regula primește numai explicații care o protejează, pluralitatea vocilor rămâne subordonată unei autorități stabile.

2.2 Televangelismul și reconfigurarea religiei în spațiul mediatic postcomunist

Mediatizarea modifică formele de recunoaștere a autorității. Funcția religioasă poate fi întărită prin vizibilitate, dar este și obligată să se adapteze ritmului, personalizării și formatelor conversaționale. Televangelismul oferă un reper pentru înțelegerea combinării predicii cu mărturia, spectacolul, mobilizarea și solicitarea participării publicului (Bruce, 1990; Einstein,

2008; Hoover, 2006). În spațiul postcomunist românesc, aceste modele sunt adaptate unor istorii instituționale și confesionale diferite, fără a produce un câmp uniform.

Dimensiunea performativă a religiei, prezentă deja în ritual și în viața comunitară, capătă în modernitatea mediatică o vizibilitate și o circulație sporite (Couldry, 2003; Hjarvard, 2013). Credința este exprimată prin prezență, biografie, stil de viață și capacitatea de a oferi publicului un exemplu recognoscibil. Televangelismul intensifică această legătură dintre mesaj și persoana care îl întruchipează. Funcțiile de îndrumare, interpretare morală și consiliere pot fi asumate și de moderatorii, experți ori cupluri mediatice. Laicizarea unor funcții clericale desemnează aici această redistribuire a rolurilor, care nu implică automat dispariția autorității religioase sau egalizarea ei.

Televiziunea poate fi citită și ca loc al traducerii între culturi comunitare relativ închise și spațiul popular. Închiderea desemnează aici densitatea reperelor comune, familiaritatea rolurilor și controlul legitimității, nu izolarea absolută. Convingeri inteligibile în interiorul comunității trebuie reformulate pentru spectatori care nu împărtășesc premisele religioase. Limbajul vocației și al ascultării întâlnește vocabularul reușitei, al autenticității și al bunăstării; autoritatea tradițională intră în contact cu așteptarea accesibilității și a dialogului.

2.3 Discursul despre familie în media religioasă: iluzie colectivă și matrice de sens

Familia apare ca instituție morală, refugiu afectiv și garanție a continuității comunitare. Ea concentrează promisiuni de stabilitate, apartenență, vindecare și împlinire, devenind un reper prin care experiențele individuale sunt evaluate (Berger & Luckmann, 1966; Berlant, 2011). Noțiunea de „iluzie colectivă” este utilizată în teză pentru a examina construcția unui univers simbolic coerent, fără a reduce credința la falsitate sau a presupune o înșelare deliberată (Chomsky, 1989). Problema este modul în care idealul familial organizează ceea ce poate fi recunoscut ca viață dezirabilă.

În extinderea interpretativă a acestui cadru, idealul familial poate fi pus în relație cu imaginarul iubirii pe viață și al sufletelor pereche, cultivat în numeroase narațiuni hollywoodiene, precum și cu promisiunea succesului prin efort personal asociată visului american. Aceste repere culturale nu constituie un corpus separat al tezei; ele fac inteligibilă o structură a promisiunii: împlinirea ar deveni accesibilă prin asumarea scenariului potrivit și prin perseverență (Berlant, 2011). Atunci când nereușita este explicată exclusiv prin deficitul individual de credință, iubire sau efort, limitele sociale ale promisiunii rămân în afara cadrului.

Povestea familiei și a căsătoriei distribuie roluri principale masculine și feminine. Ambii parteneri pot obține identitate, imagine publică, funcționalitate comunitară, incluziune și siguranță prin recunoașterea reciprocă. Relația poate deveni o resursă de continuitate morală și emoțională. Existența unor beneficii pentru amândoi nu presupune însă egalitatea drepturilor de decizie: costurile menținerii poveștii și posibilitatea de a-i modifica scenariul pot fi distribuite asimetric.

Această structură a promisiunii capătă o dimensiune politică și juridică explicită în contextul Referendumului pentru modificarea Constituției. Demersul reflectă o încercare a mediului religios de a transforma modelul familiei tradiționale dintr-o opțiune confesională într-un adevăr universal, imuabil și exclusiv. Prin această mobilizare, discursul religios tinde să își aroge o formă de proprietate asupra termenilor, monopolizând sensul conceptelor de „familie”, „normalitate” sau „moralitate”. O consecință majoră a acestei strategii este delegitimarea simbolică a realităților care nu se aliniază normei canonice, făcând ca orice altă formă de conviețuire să apară nu doar ca o configurație alternativă, ci ca un deficit de substanță morală sau o amenințare la adresa comunității.

2.4 Economia emoțională a discursului moral și guvernarea intimității în media religioasă

Relațiile de gen evidențiază o tensiune structurală între reciprocitatea declarată și distribuția efectivă a obligațiilor. Complementaritatea poate desemna cooperare, dar adesea legitimează o ordine în care bărbatului îi revine decizia, iar femeii adaptarea (Bourdieu, 2001; Connell, 2005). În asemenea situații, responsabilitatea pentru armonia relației este separată de dreptul de a-i defini regulile. Limbajele grijii și ale sacrificiului valorizează simbolic contribuția feminină, menținând totodată limitele recunoașterii sale decizionale.

În acest cadru, instrumentalizarea suferinței devine o problemă analitică atunci când experiența personală este mobilizată pentru a valida o normă. Mărturia poate deschide o discuție despre responsabilitate și protecția celor vulnerabili sau poate concentra atenția exclusiv asupra răbdării celui care suferă. Modul în care sunt distribuite întrebările și obligațiile înclină balanța spre una dintre aceste perspective, fixând adesea atenția morală asupra femeii atunci când dinamica se dispută în interiorul cuplului.

Deși discursul media îndeamnă individul la reflexivitate și la gestionarea conștientă a relației, familia stabilă rămâne reperul normativ recurent (Giddens, 1991; Illouz, 2007). Cercetarea urmărește punctele în care autocunoașterea permite o renegociere a obligațiilor și zonele în care aceasta orientează schimbarea doar către auto-adaptare. Atunci când apare o tensiune între stabilitatea familiei și actorul interpelat, cadrul analitic orientează atenția morală cu prioritate spre individ și spre modul în care își gestionează vulnerabilitatea, într-o manieră similară celei îndreptate asupra femeii atunci când relația este pusă la încercare.

Valorizarea grijii și a sacrificiului distribuie recunoașterea morală, dar nu egalizează automat drepturile de decizie. În formatele analizate, iubirea sacrificială masculină și supunerea feminină sunt prezentate ca obligații complementare, miza analizei fiind să înțeleagă cum se raportează această recunoaștere la autoritatea de a defini relația și la posibilitatea de a contesta rolul prestabilit.

2.5 Panicile morale și mobilizarea identitară: discursul despre familie ca instrument de acțiune colectivă

Mecanismul analizat îmbracă o dimensiune suplimentară, de ordin colectiv, în momentele de mobilizare socială, atunci când definirea unei amenințări comune leagă strâns emoția de apartenență și de acțiunea politică, în timp ce indignarea morală întărește delimitările identitare ale comunității. În acest context, familia poate deveni simbolul unei identități amenințate, iar protejarea copiilor și a continuității colective conferă urgență mobilizării (Cohen, 1972; Goode & Ben-Yehuda, 1994). Studiul referendumului urmărește trecerea în crescendo de la argumentarea juridică la dramatizare și delimitare morală. Amenințarea comună susține convergența confesională, în timp ce contracadrările contestă atât definiția problemei, cât și legitimitatea actorilor care o formulează, procesul finalizându-se prin transpunerea unor convingeri intime despre familie în argumente normative pentru ordinea publică.

2.6 Matricea ierarhică narativă a autorității religioase mediatizate

Matricea ierarhică narativă desemnează modul în care ierarhia actorilor se articulează cu ierarhia discursurilor în organizarea mediatică a autorității religioase. Participanților le sunt încredințate poziții diferite: unii formulează norma, alții o explică, o confirmă prin experiență sau o întruchipează prin exemplul personal. Astfel, dreptul de a vorbi despre propria viață nu

presupune automat autoritatea de a stabili semnificația ei morală și religioasă. Selecția invitaților, întrebările moderatorului, distribuirea intervențiilor și construcția audiovizuală contribuie la această diferențiere. Prezența femeilor, a tinerilor, a părinților sau a persoanelor vulnerabile poate crea imaginea unei comunități care se reprezintă în diversitatea sa, în timp ce dreptul de a defini cadrul comun rămâne distribuit inegal. Matricea permite, prin urmare, examinarea raportului dintre vizibilitate și autoritate: în ce condiții experiențele particulare legitimează ordinea comunitară și când dobândesc puterea de a o nuanța, negocia sau contesta.

CAPITOLUL III

Televiziunile religioase din România contemporană: profil instituțional și mediatic

3.1. A7TV – modelul mediatic antreprenorial-performativ

A7TV este analizată ca model antreprenorial-performativ, în care identitatea proiectului este strâns legată de prezența fondatorului și de profesionalizarea comunicării. Spiritualitatea este integrată în formate apropiate de televiziunea generalistă, prin conversație, expertiză, divertisment și povești de viață. Autoritatea este construită prin versatilitate mediatică, familiaritate și capacitatea de a transforma experiența personală într-un mesaj public convingător.

Concluziile instituționale ale tezei disting între prezența recurentă a lui Cornel Dărvășan, participarea soției sale, Ramona Dărvășan, la reprezentarea publică a cuplului și nivelul strategic al susținerii proiectului, asociat cu Simon Maurer. Această configurație este relevantă pentru interpretarea genului: vizibilitatea partenerilor poate susține imaginea unei construcții comune, fără a indica, prin ea însăși, o distribuție egală a autorității. Rolul Ramonei Dărvășan trebuie analizat atât prin contribuția proprie, cât și prin raportarea la figura publică a soțului și la povestea cuplului. Dacă vizibilitatea nu epuizează autoritatea nici în cazul figurilor masculine centrale, prezența amplă a femeilor nu poate constitui singură o măsură a puterii lor. Analiza urmărește, astfel, relația dintre reprezentarea publică, controlul formatului, accesul la decizia editorială și posibilitatea de a defini orientarea proiectului.

În același timp, teza observă o feminitate televizuală mai standardizată la nivelul apariției și al expresivității decât în celelalte posturi. Această dimensiune estetică poate contribui la capitalul mediatic al realizatoarelor, dar introduce și criterii suplimentare de evaluare a prezenței feminine. Autoritatea unei moderatoare și performarea imaginii sale publice se pot susține reciproc. Analiza lor separată permite observarea situațiilor în care femeia conduce efectiv comunicarea,

precum și a celor în care valoarea apariției este legată predominant de atractivitatea și coerența poveștii postului.

3.2. Alfa Omega TV – modelul mediatic misionar-evanghelic

Alfa Omega TV configurează un model misionar-evanghelic și interconfesional, în care cuplul Tudor și Mirela Pețan ocupă o poziție centrală în conducerea și reprezentarea proiectului. Parteneriatul conjugal se articulează cu misiunea instituțională, iar istoria familiei și parcursul televiziunii se susțin reciproc în prezentarea publică. Rugăciunea, mărturia și interpretarea evenimentelor sunt integrate într-un proiect de transformare spirituală. Interviu instituțional evidențiază și un orizont escatologic: apropierea revenirii lui Hristos întemeiază urgența pregătirii și a mobilizării. Repetiția programelor susține astfel continuitatea mesajului și vigilența religioasă, potrivit logicii misiunii asumate de post.

Grila documentată în teză arată o prezență feminină numeric restrânsă, concentrată în câteva figuri, dar cu o contribuție importantă la misiunea postului. Mirela Pețan realizează *Puterea rugăciunii* și exercită o autoritate spirituală legată de rugăciune, mărturie și îndrumare. Participarea sa în cuplul fondator include, așadar, un domeniu propriu de intervenție, relevant pentru identitatea televiziunii. În aparițiile comune, această contribuție se articulează cu rolul lui Tudor Pețan în formularea și validarea direcției misionare. Cuplul exprimă o complementaritate activă, în interiorul căreia inițiativa feminină coexistă cu diferențierea pozițiilor de autoritate. Cazul separă astfel ponderea numerică de centralitatea funcțională: o femeie poate ocupa un loc major în practica spirituală televizată, în timp ce majoritatea programelor de învățătură și autoritatea doctrinară rămân masculine.

3.3 Trinitas TV – modelul de biserică mediatică instituțională

Trinitas TV reprezintă modelul televiziunii ancorate în autoritatea bisericească instituțională. Grila, centralitatea practicilor liturgice și poziția privilegiată a clericilor organizează un spațiu al continuității tradiției. Familia, înțeleasă ca „mică biserică”, este integrată în relația dintre credință, comunitate și imaginarul național. Viața domestică dobândește astfel o semnificație spirituală: relațiile dintre soți, educația copiilor și solidaritatea dintre generații sunt prezentate ca forme de transmitere a credinței și de perpetuare a ordinii comunitare. Audiovizualul conferă acestui model concretețe și familiaritate prin istorii personale, exemple cotidiene și figuri ale vieții religioase și culturale recunoscute la nivel național.

Ritmul liturgic al grilei stabilește un centru simbolic în raport cu care se organizează celelalte programe. Autoritatea doctrinară rămâne legată de statutul clerical, în timp ce emisiunile despre familie, educație și cultură traduc reperele religioase în experiențe și recomandări. Femeile au o contribuție jurnalistică și profesională importantă în această mediere. În exemplele analizate, intervențiile lor tind însă să confirme modelul familial consacrat, asociind feminitatea cu grija, răbdarea, responsabilitatea afectivă și menținerea relațiilor. Contribuția feminină devine astfel relativ previzibilă prin convergența cu așteptările instituționale, chiar atunci când este susținută de expertiză și formulată într-un limbaj contemporan. Vizibilitatea femeilor poate contribui astfel la prezentarea ordinii patriarhale ca experiență împărtășită și validată din interior, în timp ce posibilitatea de a-i redefini principiile rămâne mai restrânsă decât spațiul acordat explicării și ilustrării lor.

3.4. Speranța TV – modelul mediatic confesional instituțional

Speranța TV combină afilierea confesională cu un model de comunicare orientat spre sănătate, educație și bunăstare holistică. Expertiza medicală, psihologică și religioasă construiește o continuitate între viața fizică, emoțională și spirituală. Directorul general este un pastor desemnat de cult, ceea ce asigură legătura cu structura Bisericii Adventiste, însă organizarea editorială presupune și deliberare profesională, colaborare și distribuirea responsabilităților. Autoritatea pastorală este astfel integrată în formate care îi cer adaptare la conversație și la logica specializării.

Prezența feminină în grilă se distribuie între dezbateră socială, educație, consiliere familială și medierea experiențelor biografice. Femeile moderează conversații, formulează explicații specializate și organizează interpretarea experiențelor relatate. Participarea lor acoperă astfel atât registrul afectiv și testimonial, cât și poziții de autoritate profesională. Cristina Ișvan oferă un reper concret pentru autoritatea feminină instituțională și mediatică: director de programe și redactor-șef în perioada analizată, ea moderează și *A doua opinie*, format de dezbatere pe teme sensibile. Poziția sa asociază vizibilitatea pe ecran cu accesul la organizarea agendei și la decizia editorială.

Această distribuție coexistă cu centralitatea programelor doctrinare și cu stabilitatea cadrului valoric adventist. Particularitatea postului constă în articularea autorității pastorale cu o participare feminină care include expertiză, inițiativă și responsabilitate editorială, dincolo de reprezentarea afectivă a comunității.

3.5. Credo TV – modelul mediatic comunitar

Credo TV este analizată ca model comunitar, apropiat de o agora mediată. Dezbateră, argumentarea și interacțiunea dintre sensibilități confesionale diferite constituie resurse ale legitimității. Organizarea instituțională se caracterizează printr-un management de cadru: conducerea rămâne discretă în plan mediatic, dar stabilește orientarea generală și condițiile participării. Colaborarea dintre managementul provenit din mediul pentecostal și responsabilitatea editorială asociată mediului baptist susține un echilibru între pluralism și normativitate. Autoritatea se exercită prin selecție, coordonare și stabilizarea reperelor comune, fără concentrarea întregului proiect în jurul unei personalități dominante pe ecran.

Relația cu diaspora evanghelică, îndeosebi cu comunitățile românești din Statele Unite, contribuie la această configurație prin sprijin financiar, colaborări și circulația predicatorilor și a producțiilor audiovizuale. Televiziunea leagă astfel comunități dispersate geografic, întreținând familiaritatea cu persoane, istorii și forme de expresie religioasă. Prezența figurilor consacrate poate activa și o dimensiune nostalgică: acestea devin repere ale memoriei comunitare și ale continuității unor modele de credință și de viață. Deschiderea conversațională coexistă, așadar, cu atașamentul față de autorități și experiențe deja recunoscute, cărora familiaritatea le conferă o greutate simbolică aparte.

În acest cadru, competența argumentativă și capacitatea de a formula poziții proprii permit o participare feminină activă la definirea sensului și o anumită fluiditate a rolurilor. Descrierea postului ca agora mediată trebuie însă raportată la variația formatelor: analiza identifică atât intervenții feminine autonome, cât și conversații convergente sau distribuții complementare în care femeile confirmă povestea masculină ori modelul familial consacrat.

3.6. Analiza comparativă a televiziunilor religioase din România

Cele cinci modele indică faptul că principiul organizator al televiziunii devine simultan reper editorial și criteriu de legitimare: performanța mediatică, misiunea, tradiția națională, sănătatea holistică sau argumentarea. Aceste principii influențează cine apare, în ce rol și cu ce drept de interpretare, grila constituind o organizare a atenției prin care anumite practici, persoane și teme dobândesc recurență. Comunitatea religioasă este astfel reconfigurată prin instituție și programare înainte ca mesajul să fie formulat într-o emisiune particulară. Această traducere capătă forme mediatice diferite, iar diferențele arată cum fiecare post își face cultura recognoscibilă în exterior și ce criterii interne păstrează pentru validarea interlocutorilor.

Variația rolurilor feminine face vizibile modalitățile de distribuire și legitimare a autorității: mediere culturală la Trinitas, responsabilitate editorială la Speranța, participare managerială și spirituală la Alfa Omega, inițiativă argumentativă și spirituală la Credo, respectiv afirmare profesional-mediatică la A7TV. Aceste accente nu delimitează categorii exclusive, ci indică particularități ale recunoașterii feminine în fiecare proiect, relativa uniformitate a pozițiilor masculine funcționând ca un reper de continuitate care evidențiază mai clar diversitatea rolurilor feminine și condițiile în care femeilor le este recunoscută autoritatea.

Aceste rezultate permit distingerea între configurații în care autoritatea este mai concentrată și configurații în care aceasta este distribuită între mai mulți actori și domenii de competență. Concentrarea privește capacitatea unei instanțe centrale de a stabili orientarea proiectului, criteriile de legitimitate și recunoașterea contribuțiilor celorlalți. Ea depășește relațiile dintre femei și bărbați, organizând poziția invitaților, statutul expertizelor și importanța acordată emisiunilor și poveștilor. La Trinitas, centrul instituțional și simbolic al validării rămâne legat de ierarhia bisericească și de figura Patriarhului; la A7TV, prezența fondatorului și legitimarea prin performanță mediatică produc o centralitate mai personalizată. Distanța instituțională și familiaritatea mediatică reprezintă astfel modalități diferite de manifestare a autorității centrale.

Distribuirea autorității devine vizibilă acolo unde contribuțiile profesionale, editoriale sau spirituale ale participanților au greutate în orientarea activității. La Credo, managementul discret de cadru lasă spațiu legitimării prin argumentare; la Speranța, competența profesională și organizarea procedurală susțin diferențierea responsabilităților. Apelul directorului general la expertiza Cristinei Ișvan, în interviul instituțional, oferă un indiciu concret al recunoașterii autorității profesionale feminine. La Alfa Omega, prezența recurentă a cuplului Pețan coexistă cu un rol de facilitare: cei doi solicită contribuția invitaților prin întrebări, iar intervențiile lor se concentrează în jurul misiunii spirituale, rugăciunii și vieții comunitare. Centralitatea mediatică poate susține astfel și participarea altor voci, păstrând controlul cadrului.

Distincția descrie tendințe și niveluri ale organizării, fără a împărți televiziunile în categorii omogene. Autoritatea poate fi distribuită în realizarea programelor și concentrată în stabilirea limitelor doctrinare. Cooperarea conjugală sau pluralitatea participanților pot coexista cu validarea masculină și cu intervenții predominant confirmative. Criteriul comparației rămâne măsura în care contribuția celuilalt poate influența decizia editorială și poate modifica interpretarea comună.

CAPITOLUL IV

Discursul despre familie și relațiile de gen în televiziunile religioase

4.1 Planul instituțional-comparativ al analizei de discurs

Comparația urmărește cum fiecare configurație instituțională organizează vorbirea despre familie și accesul femeilor la autoritate. Sunt corelate funcția intervenției, construcția audiovizuală și posibilitatea de a modifica interpretarea.

4.1.1 Personalizarea spiritualității în discursurile despre familie și relațiile de gen la A7TV

Analiza comparativă a emisiunilor arată că familia este construită prin combinații diferite de normă, expertiză și experiență. La A7TV, intimitatea este asociată cu reflexivitatea și reconstrucția personală. Formate precum *Step by Step*, *Experți în sentimente*, *Ce bine că ești* și *Dă sens vieții* traduc problemele relaționale în limbaje psihologice, experiențiale și spirituale. Individul este invitat să se cunoască și să își gestioneze relațiile, într-un cadru care păstrează centralitatea cuplului, responsabilității și credinței.

Analiza grilei A7TV consemnează o prezență de gen relativ echilibrată, dar o segmentare funcțională: realizatoarele sunt mai vizibile în relații, dezvoltare personală, cultură și storytelling biografic, iar bărbații mai frecvent în analiză, dezbateri și actualitate. În *Ce bine că ești!* și *E cu cântec*, analiza testimonială identifică valorizarea mamei ca pivot afectiv și moral al familiei. Aceste constatări susțin diferențierea dintre vizibilitate și tipul de autoritate, fără a exclude moderatoare cu inițiativă și centralitate proprie. Ele nu justifică reducerea tuturor femeilor de la A7TV la funcția de susținere a unui bărbat.

Spune-mi CUM!, moderat de Antonia Fudulu, nuanțează distribuția rolurilor la A7TV: femeia conduce formatul și organizează adresarea publică, într-o grilă care acordă un loc important poveștii și relației. Această autoritate trebuie diferențiată de rolurile atribuite invitatelor. Centralitatea moderatoarei poate coexista cu povești care confirmă, negociază sau problematizează scenariul familial tradițional.

4.1.2 Familia ca agent al misiunii spirituale în discursurile Alfa Omega TV

La Alfa Omega TV, familia este integrată misiunii spirituale. *Calea, Adevărul și Viața* definește norma, *Puterea rugăciunii* mobilizează, *Redescoperind familia* traduce principiile în conduite, iar retrospectivile integrează evenimentele într-o poveste spirituală. Analiza identifică

traseul recurent criză–diagnostic spiritual–normă biblică–realiniere–promisiunea restaurării. Convergența intervențiilor produce un monolog distribuit: registrele și vocile variază, păstrând frecvent aceeași orientare interpretativă.

În *Puterea rugăciunii*, Mirela Pețan organizează conversația și participarea spirituală; invitatele articulează expertiza cu mărturia personală, iar rugăciunea finală transformă dialogul în acțiune ritualică adresată și publicului. Femeile sunt aici participante la producerea îndrumării religioase, nu doar ilustrări ale unui mesaj formulat de altcineva. În *Alfa Omega în obiectiv*, activitatea Mirelei Pețan este prezentată în cadrul instituțional organizat de Tudor Pețan. Teza descrie o centralitate vizuală masculină, poziționări feminine periferice și o narațiune a chemării care legitimează și activitatea femeii.

Autoritatea exercitată în propriul format devine, în această a doua scenă, obiect al validării și contextualizării masculine. Audiovizualul participă la schimbarea de statut: de la conducerea rugăciunii la prezentarea unei activități integrate într-o strategie definită de instanța masculină. Cazul arată o autoritate feminină reală, dar dependentă de situația de enunțare.

4.1.3 Socializarea religiei prin familie ca “mică biserică” la Trinitas TV

La Trinitas TV, familia ca „mică biserică” leagă viața domestică de ordinea religioasă. Sfaturile practice sunt ancorate într-un cadru teologic care conferă stabilitate rolurilor și limitează uneori posibilitatea renegocierii lor. Socializarea religiei prin familie conferă intimității o funcție de continuitate comunitară și culturală. Femeia poate avea vizibilitate profesională și experiențială, în timp ce autoritatea doctrinară rămâne legată de funcția clericală.

Diferențierea rolurilor feminine devine concretă în trei configurații. În *Școala din familie*, decorul cald, cadrajul distribuit și timpul de ecran mai echilibrat apropie expertiza de viața cotidiană, în contrast cu centralitatea clericală din *Cuvânt pentru suflet*. În *Timpul reîntoarcerii*, Mihaela Popescu intră în casele și spațiile de lucru ale invitaților, iar mobilitatea camerei transformă biografia și reconstrucția vieții de familie în argument vizual. În *Bunicii României*, Camelia Căpitanu mediază întâlnirea cu invitații, în timp ce montajul lent, obiectele și activitățile gospodărești conferă tradiției consistență sensibilă.

4.1.4 Psihoteologia familiei ca terapie de restaurare la Speranța TV

La Speranța TV, restaurarea relațională se construiește prin întâlnirea dintre psihologie și teologie. Limbajul sănătății și al comunicării face problemele intime discutabile, iar expertiza

poate introduce responsabilitate reciprocă și limite personale. Formatele doctrinare pot păstra însă o complementaritate ierarhică. Psihoteologia familiei relevă tocmai această tensiune: persoana este susținută în procesul de vindecare, în timp ce sensul restaurării rămâne atașat unui model familial prestabilit.

În *Viața de familie*, așezarea față în față, masa centrală, microfoanele vizibile și laptopul configurează un dialog profesional; banda de identificare a invitatei legitimează explicit expertiza sa. Femeia este autorizată să explice și să formuleze recomandări prin competență proprie. Cadrele medii și prim-planurile susțin apropierea, iar formatul lasă relația moderatoare–expertă să organizeze sensul, fără o instanță masculină prezentă care să-l valideze.

4.1.5 Modelul tradițional al familiei în intersubiectivitate dialogică la Credo TV

La Credo TV, modelul familial tradițional este discutat într-o interacțiune care acordă argumentării și experienței un spațiu mai amplu. Intersubiectivitatea dialogică desemnează participarea interlocutorilor la construirea sensului, prin explicații și răspunsuri care se pot modifica reciproc. Femeile pot formula teme și judecăți proprii, fără ca acest lucru să însemne ieșirea completă din reperele conservatoare. Conservatorismul conținutului și distribuția autorității conversaționale constituie, astfel, dimensiuni distincte.

Credo TV oferă o comparație internă deosebit de revelatoare. În *Pentru noi, femeile*, Rodica Baciuc organizează un spațiu în care invitata ocupă centrul experienței și al interpretării. Cadrajul apropiat și ritmul calm susțin expunerea ei, iar moderatoarea îi recunoaște dreptul de a produce sens. În *De Vorbă Podcast*, structura triunghiulară — moderator și cuplu invitat — favorizează frecvent povestea masculină, în timp ce femeia asigură memoria afectivă și validarea relațională. Prezența cuplului face vizibilă complementaritatea pe care relatarea o afirmă.

În *Părinți perfect de imperfecti*, interiorul domestic, inclusiv accesoriile decorative, și poziționarea soților față în față susțin ajustarea reciprocă a ideilor. Teza identifică totuși o distribuție recurentă: soțul formulează principiul, iar soția îl concretizează și îl nuanțează prin experiență. Ea contribuie la transformarea normei într-o practică locuibilă, fără ca această contribuție să însemne neapărat contestarea cadrului. Prin contrast, în *Bătăliile inimii*, dialogul exclusiv masculin dintre Raul Damian și Norian Munteanu formulează și validează norma în absența unei voci feminine. Variația rolului femeii dezvăluie, în interiorul aceluiași post, forme diferite de organizare a autorității.

4.2. Către o posibilă tipologie: pluralitatea discursurilor despre familie în media religioasă

Planul transversal compară registrele testimonial, psihologic, performativ și normativ-teologic. Ele pot alterna în aceeași emisiune și îndeplinesc funcții diferite în interpretarea experienței. Îndrumarea pastorală, mobilizarea și promovarea instituțională traversează această tipologie, fără a constitui aici genuri suplimentare. Analiza corelează funcția intervenției cu poziția celui care o susține și cu organizarea audiovizuală.

4.2.1. Discursul testimonial ca formă de legitimare simbolică și autoritate experiențială

Discursul testimonial construiește autoritatea prin experiență, suferință și transformare. Analiza comparativă evidențiază funcții diferite ale relatării: în *Timpul reîntoarcerii*, biografia susține recuperarea unei ordini familiale percepute ca autentică; în *Oameni și povești* și *Pentru noi, femeile*, suferința organizează narațiuni de reconstrucție personală; în *Puterea rugăciunii*, experiența confirmă eficacitatea credinței; iar în *Ce bine că ești*, aceasta este integrată unei reprezentări idealizate a familiei.

Audiovizualul organizează experiența ca mărturie publică. Selecția secvențelor, prim-planurile, pauzele, muzica și reacțiile moderatorului conferă anumitor momente greutate emoțională și orientează interpretarea biografiei. Suferința dobândește astfel valoare simbolică, iar persoana este prezentată ca purtătoare a unui adevăr trăit. Diferențele dintre autenticitatea discretă și dramatizarea accentuată arată că legitimitatea experienței se consolidează prin forma vizuală și sonoră a relatării (Couldry, 2003; Hoover, 2006).

În această organizare se diferențiază „poveștile mici”, ale oamenilor obișnuiți, care ilustrează o experiență particulară, și „poveștile mari”, asociate figurilor consacrate sau cuplurilor a căror biografie se împletește cu istoria unui proiect religios. Distincția privește anvergura mediatică acordată relatării: recurența, familiaritatea și poziția instituțională pot transforma o biografie într-un cadru de interpretare pentru experiențele altora. Ierarhia poveștilor se intersectează cu distribuția autorității de gen. Femeile pot ocupa centrul afectiv al mărturiei și pot formula sensuri proprii, în timp ce structurarea și validarea interpretării rămân, în majoritatea formatelor, masculine.

4.2.2. Discursul psihologic: gestionarea emoțională a cuplului

Discursul psihologic explică relațiile familiale prin comunicare, nevoi emoționale și gestionarea conflictului. Teza identifică o îmbinare a expertizei psihologice cu reperele morale și

religioase, în care familia apare ca realitate ce trebuie întreținută și îmbunătățită prin efort conștient (Illouz, 2007).

Autoritatea se construiește diferit între formate. În *Școala din familie* și *Viața de familie*, predomină cunoașterea specializată și orientarea practică; în *Părinți perfect de imperfecti*, experiența și vulnerabilitatea susțin legitimitatea intervențiilor; în *Bătăliile inimii*, competența psihologică și cea religioasă se concentrează într-un dialog masculin. În *Experți în sentimente* și *Step by Step*, autoritatea se negociază între expert, moderator și vocea experiențială.

În unele dintre aceste emisiuni, organizarea audiovizuală amintește de podcast: conversația prelungită, adresarea familiară, proximitatea camerei și decorul restrâns creează impresia accesului la un schimb direct de idei. Explicația specializată este integrată într-o relație conversațională accesibilă, în care întrebările, exemplele personale și reacțiile interlocutorilor contribuie la construirea credibilității. Continuitatea cadrului acordat expertului îi susține autoritatea, iar alternarea planurilor face vizibile acordul, ezitarea sau negocierea. Această apropiere flexibilizează cadrul de discutare a normelor, deși asocierea femeii cu responsabilitatea emoțională și a bărbatului cu structurarea familiei persistă în forme modernizate.

4.2.3 Discursul performativ al relațiilor de cuplu: mediatizarea intimității

Discursul performativ construiește modelul familial prin prezentarea relației în desfășurare. Gesturile, privirile, activitățile comune și completările reciproce transformă cuplul într-un exemplu public (Butler, 1990; Goffman, 1974). Teza distinge între cuplul tradițional-exemplar, cuplul confesiv-reflexiv, cuplul terapeutic-spiritual și cuplul mediatic performativ, tipologii care se pot suprapune.

În *Bunicii României*, imaginile muncii și ale spațiului domestic înscriu relația într-un univers al continuității și credinței. În *Anotimpurile familiei* și *De Vorbă Podcast*, apropierea camerei și organizarea conversației susțin prezentarea confesivă a biografiei. În *E cu cântec* și retrospectivile Alfa Omega, relația devine parte constitutivă a produsului mediatic, prin articularea vieții personale cu muzica sau cu istoria misiunii.

Audiovizualul conferă reciprocității o formă sensibilă: montajul, duetele, imaginile de familie și reacțiile partenerilor construiesc continuitatea poveștii comune. Totodată, distribuția intervențiilor poate dezvălui asimetrii între cel care conduce relatarea și cel care o completează sau o validează afectiv; armonia reprezentată legitimează astfel o complementaritate inegală, chiar în absența unor prescripții explicite.

4.2.4. Discursul normativ-teologic: stabilitate și univocitate

Discursul normativ-teologic fixează sensul familiei prin raportare la textul sacru, tradiție și autoritate religioasă. Specificul confesional se exprimă și în forma audiovizuală a autorității. În formatele ortodoxe analizate, cadrul sobru, vestimentația clericală, simbolurile religioase și stabilitatea imaginii susțin continuitatea expunerii și poziția distinctă a vorbitorului. Norma dobândește greutate prin solemnitate și prin legătura vizibilă cu instituția bisericească.

În talk-show-urile neoprotestante, organizarea conversației poate aminti de comitetele bisericești care discută și stabilesc orientările comunității. Mai mulți participanți, predominant bărbați recunoscuți prin competență religioasă, interpretează problemele, formulează recomandări și validează reciproc reperele comune. Această asemănare privește distribuția rolurilor și modul de legitimare a concluziilor. Pluralitatea intervențiilor conferă normei forma unei deliberări colective, dar ierarhizată.

Dispozitivul audiovizual face vizibilă această configurație prin dispunerea participanților, distribuirea timpului de vorbire și alternarea cadrelor între cel care conduce interpretarea și cei care o completează sau o confirmă. Autoritatea se prezintă astfel ca un consens între persoane îndreptățite să formuleze orientarea comunității. Familiaritatea conversației și caracterul colegial al interacțiunii coexistă cu o distribuție ierarhică a dreptului de a defini și interpreta sensul.

4.2.5 Matrici discursive ale familiei în media religioasă: o sinteză comparativă

Analiza celor patru registre arată că televiziunea confesională participă activ la producerea legitimității modelului familial: norma este definită teologic, explicată psihologic, validată prin mărturie și întruchipată în relația de cuplu. Audiovizualul leagă aceste forme de autoritate prin imagine, montaj, ritm și recurența vocilor, transformând prescripția într-o realitate recognoscibilă, prezentată ca fiind confirmată de experiență. Convergența registrelor conferă ordinii familiale forța unui consens: ceea ce enunță învățătura religioasă apare susținut de expertiză, demonstrat de biografie și făcut vizibil prin armonia cuplului.

Contradicțiile dintre ideal și viața trăită sunt integrate în scenarii de încercare, adaptare și restaurare, care pot menține validitatea modelului chiar atunci când experiența îi pune în discuție promisiunile. Aici se precizează miza matricei ierarhice narative: pluralitatea vocilor nu echivalează cu distribuirea egală a autorității. Vocile și registrele rămân ierarhizate prin dreptul diferențiat de a defini norma, de a o interpreta sau de a o ilustra. Familiaritatea conversației și diversitatea participanților fac această ordine mai puțin explicită, dar nu îi înlătură stabilitatea.

CAPITOLUL V

5.1 Arhitectura mediatică a campaniei Referendumului pentru familie (2018): dinamica religioasă a mobilizării conservatoare

Studiul de caz al Referendumului din 2018 examinează transformarea familiei în reper al unei campanii de mobilizare morală și civică. Problema redefinirii constituționale a căsătoriei este articulată cu teme privind identitatea, protecția copiilor, libertatea religioasă și continuitatea comunității. Practicile și rețelele religioase oferă resurse de organizare, în timp ce televiziunile și platformele digitale selectează figurile reprezentative și stabilizează mesajele publice.

5.1.1 De la infrastructuri de mobilizare la infrastructuri de legitimare: televiziunile confesionale în campania pentru Referendum

Analiza distinge mobilizarea prin colectarea semnăturilor, conferințe și rețele locale de concentrarea ulterioară a scenei mediatice. Cooperarea interconfesională nu a presupus o reprezentare simetrică, contribuția organizațională a unor comunități a coexistat cu centralitatea simbolică a altor actori. Vizibilitatea liderilor, recurența invitațiilor și poziționarea televiziunilor indică modul în care infrastructura colectivă a fost convertită într-o imagine publică ierarhizată.

Perspectiva performativă a tezei urmărește scenariile morale și punerea în scenă a legitimității prin tribuna publică, mulțime, expert și documentul semnăturii, respectiv cum limbajul religios a fost tradus în termeni civici, iar acțiunea publică a fost prezentată ca responsabilitate comunitară.

5.1.1.1 Conferințele Coaliției pentru familie: convergența defensivă a pluralismului confesional

Conferințele au reunit confesiuni diferite în apărarea familiei, producând imaginea unui acord moral extins. Amenințarea comună a suspendat diferențele, fără a elimina ierarhia reprezentării: accesul la tribună și recunoașterea expertizei au distribuit inegal autoritatea între provincie și capitala, între ortodoxie care i-a revenit vizibilitatea simbolică și neoprotestantism care a constituit pilonul principal al mobilizării civice.

5.1.1.2 Trinitas TV: hegemonie și monolog

La Trinitas, autoritatea instituțională, tradiția și identitatea națională susțin interpretarea referendumului. Pluralitatea confesională este integrată în jurul unui centru majoritar. Comparația dintre convergența intervențiilor și posibilitatea de a pune premisele în discuție arată limitele dialogului.

5.1.1.3 A7TV: între deliberare simulată și negociere discursivă

La A7TV, pluralitatea conversației coexistă cu stabilitatea cadrului normativ. Analiza distinge deliberarea simulată, care confirmă un rezultat deja fixat, de negocierea în care argumentele modifică definirea problemei. Moderarea și distribuția vocilor permit observarea diferenței.

5.1.1.4 Credo TV: mobilizare simbolică și tentative de deliberare

La Credo, argumentele privind drepturile și libertatea de conștiință însoțesc orientarea conservatoare. Explicația, întrebările și obiecțiile largesc conversația; deschiderea depinde însă de posibilitatea interogării premiselor campaniei, dincolo de varietatea participanților.

5.1.1.5 Alfa Omega TV: Referendumul ca exercițiu de credință și de misiune

La Alfa Omega, referendumul este legat de misiune, rugăciune și familia amenințată. Participarea devine expresie publică a credinței, într-o narațiune a responsabilității comunitare. Evenimentul politic primește astfel o semnificație spirituală și un caracter de exercițiu misionar.

5.1.1.6 Microcampaniile digitale și spoturile virale în escaladarea cadrărilor conflictuale

Microcampaniile și mesajele digitale introduc ritmuri și forme de adresare diferite. Materialele asociate Prodocens și campaniei conservatoare oferă explicații, răspunsuri la obiecții și apeluri la participare. Campaniile ACCEPT, MozaiQ și alte intervenții civice contestă definirea problemei prin drepturi, autoreprezentare, ironie și experiența intimă. Familia devine astfel obiectul unor interpretări concurente, iar actorii disputați își revendică posibilitatea de a se reprezenta.

Comprimarea mesajului digital poate intensifica opoziția morală prin ironie, familiaritate și poveste personală. Contracadrarea schimbă poziția celui care vorbește: persoana definită drept problemă devine subiect al propriei relatări și revendică recunoaștere.

5.2. Referendumul ca spațiu de competiție simbolică și escaladare discursivă

Mobilizarea nu uniformizează posturile: solemnitatea, urgența, deliberarea și apelul la experiență conturează modalități distincte de legitimare, întemeiate pe autoritate clericală, argumentare sau exemplu personal. Speranța TV se distinge prin reținerea informativă, abordând referendumul, în materialele analizate, la nivelul știrilor, fără a-l transforma într-o temă amplă de mobilizare editorială. Această opțiune arată că apartenența confesională nu determină automat aceeași intensitate a implicării publice: selecția formatelor și amploarea acoperirii pot susține mobilizarea sau pot păstra evenimentul în limitele informării.

În contextul referendumului, familia devine un reper al mobilizării colective, iar convingerile religioase sunt traduse în argumente juridice și civice. Discursurile analizate revendică pentru definiția creștină a familiei o valabilitate universală, care depășește comunitatea credincioșilor și ar trebui recunoscută de întreaga societate. Se conturează astfel o revendicare a autorității asupra sensului termenilor „familie” și „căsătorie”: prezentați ca desemnând realități instituite de Dumnezeu, aceștia ar avea o semnificație care trebuie apărută, nu renegociată social. Apelul la originea divină legitimează poziția actorilor religioși de păstrători ai definiției, iar referendumul devine un instrument de consacrare juridică a unei ordini considerate preexistente dezbaterii democratice.

Audiovizualul conferă acestei revendicări forme distincte de credibilitate, prin solemnitatea autorității clericale, convergența intervențiilor sau implicarea emoțională a mărturiei; definirea constituțională a căsătoriei se leagă de legitimitatea religioasă, iar explicarea modificării legislative se deplasează către dramatizarea unei alegeri decisive pentru viitorul societății. Mobilizarea nu uniformizează însă posturile. Speranța TV se distinge, în materialele analizate, prin reținerea informativă, abordând subiectul la nivelul știrilor, fără a-l transforma într-o temă amplă de mobilizare editorială. Apartenența confesională coexistă astfel cu opțiuni diferite privind intensitatea și forma implicării publice.

Contracadrările contestă pretenția unei singure instanțe de a fixa sensul social al familiei și al căsătoriei. Pluralismul lor se exprimă prin registre variate — mărturie personală, argument juridic, ironie și satiră — care aduc în prim-plan autonomia persoanei și diversitatea experiențelor. Personalizarea face vizibile vieți concrete dincolo de modelul normativ, iar argumentarea civică și distanțarea ironică relativizează urgența morală a campaniei. Prin aceste forme audiovizuale, participanții revendică atât recunoaștere publică, cât și dreptul de a interpreta propriile relații.

Referendumul evidențiază, prin urmare, o competiție pentru autoritatea de a defini termenii vieții comune. Consensul construit în interiorul comunităților religioase întâlnește un spațiu public în care definițiile sunt contestate și supuse negocierii democratice. Invalidarea referendumului indică limitele mobilizării, fără a permite atribuirea unei motivații unice neparticipării, iar cercetarea evidențiază tocmai această distanță dintre certitudinea normei comunitare și posibilitatea validării sale sociale, precum și rolul audiovizualului în susținerea, dramatizarea sau contestarea pretenției sale de universalitate.

CAPITOLUL VI

Concluzii

6.1. Normativitate și pluralism în televiziunile religioase

Rezultatele susțin caracterul predominant normativ al discursurilor despre familie și relațiile de gen din corpus, norma fiind consolidată prin convergența registrelor teologice, culturale, psihologice și experiențiale. Complementaritatea ocupă un loc important, însă semnificația și gradul său de negociere diferă între emisiuni. Familia este prezentată ca reper al stabilității și continuității, iar diversitatea formatelor îi conferă accesibilitate și concretețe afectivă.

Comparația susține relația dintre organizarea instituțională și producerea discursului. Misiunea, conducerea, afilierea și resursele influențează selecția actorilor și a temelor; această relație nu este deterministă: expertiza, practica editorială și interacțiunea pot introduce redistribuiri ale autorității. Instituția stabilește condițiile participării, iar formatul le actualizează și, uneori, le modifică, iar continuitatea dintre aceste niveluri constituie nucleul interpretativ al izomorfismului puterii.

Rezultatele indică o ierarhie a registrelor și a actorilor autorizați să le susțină. Diversitatea vocilor susține efectul autoreprezentării comunității, în timp ce selecția editorială și conducerea conversației delimitează sensurile admise și evidențiază mecanismele de ierarhizare. Participarea feminină dezvăluie atât aceste condiționări, cât și posibilitățile de negociere generate de competență și experiență.

Studiul referendumului susține ipoteza intensificării normativității în contexte de mobilizare. Discursurile tind să devină mai compacte, defensive, să delimiteze mai clar amenințările și să orienteze participarea către un obiectiv comun. Diferențele dintre televiziuni și existența

contracadrărilor arată însă că spațiul public nu este închis de această convergență, cadrul dominant poate fi contestat, resemnificat sau refuzat.

Un rezultat interpretativ al comparației privește diferența dintre deschiderea către influență socială și deschiderea către autoritatea feminină. Cele două nu se suprapun necesar: un proiect mediatic modernizat și personalizat poate include femeile mai ales ca suport al imaginii liderului; o televiziune cu repere confesionale explicite poate recunoaște competențe și inițiative feminine mai consistente. Tendința trebuie evaluată pe niveluri — editorial, conversațional și doctrinar — deoarece aceeași instituție poate distribui autoritatea diferit între ele.

6.2 Discurs audiovizual și organizarea ierarhică a spațiului mediatic

Audiovizualul distribuie autoritatea prin organizarea apariției publice. Scenografia, cadrul, montajul și ritmul intervențiilor conferă greutate diferită vorbitorilor, iar grila stabilizează aceste raporturi prin poziționarea programelor și recurența invitațiilor. Autoritatea rezultă astfel din relația dintre statutul instituțional, rolul în emisiune și forma prezenței pe ecran.

În formatele ortodoxe, cadrul sobru și continuitatea expunerii susțin solemnitatea învățăturii. În talk-show-urile neoprotestante, conversația dintre participanți autorizați religios poate aminti de deliberarea comitetelor bisericești: concluziile sunt validate colectiv în interiorul unor premise împărtășite. În formatele psihologice apropiate de podcast, proximitatea camerei și adresarea familiară fac expertiza accesibilă, păstrând diferența dintre cel care formulează problema și cel care o explică.

Matricea ierarhică narativă surprinde articularea ierarhiei actorilor cu statutul discursurilor încredințate lor. Unii definesc norma, alții o explică, o confirmă sau o întruchipează. Dreptul de a relata propria viață nu presupune automat autoritatea de a-i stabili semnificația publică. Diversitatea participanților poate produce imaginea autoreprezentării comunității, în timp ce selecția vocilor și distribuirea concluziilor mențin diferențele de putere interpretativă. Variația rolurilor feminine face aceste raporturi vizibile, pe fundalul unei relative continuități a pozițiilor masculine.

6.3 Televiziunea confesională ca scenă mare a autorității

Rezultatul general evidențiază rolul constitutiv al audiovizualului: familia și relațiile de gen dobândesc legitimitate prin persoane, istorii și interacțiuni recognoscibile. Apropierea și diversificarea vocilor pot consolida ordinea existentă, dar pot susține și contribuții autonome.

Televiziunea confesională funcționează ca o scenă extinsă a comunității, pe care predica, consilierea, rugăciunea și mărturia dobândesc forme noi de vizibilitate. Autoritatea religioasă se articulează cu expertiza și experiența, iar familiaritatea, recurența și exemplul personal legitimează inclusiv persoane fără funcție clericală, care devin repere publice de credință și viață familială.

Economia atenției morale explică distribuirea acestei recunoașteri: unii participanți definesc sensul, alții îl ilustrează sau îl confirmă. Femeile pot fi valorizate pentru grijă și sacrificiu, dar și pentru competență profesională, inițiativă editorială ori interpretare spirituală. Carismatizarea mediatică întărește aceste poziții prin proximitate și biografie exemplară, fără ca vizibilitatea să echivaleze automat cu accesul la decizia instituțională.

Întâlnirea dintre povestea individuală și cea comunitară permite atât confirmarea normei, cât și negocierea ei. Experiențele dificile pot fi integrate în narațiuni de restaurare sau pot întemeia cerințe de schimbare a practicilor comunitare. Cercetarea urmărește această construcție publică a sensului, păstrând distincția dintre reprezentarea televizată și realitatea privată. Analiza recepției și a circulației digitale ar putea clarifica modul în care spectatorii folosesc, negociază sau resping modelele propuse.

BIBLIOGRAFIE

- Berger, P. L., & Luckmann, T. (1966). *The Social Construction Of Reality*. New York, NY: Anchor Books.
- Berlant, L. (2011). *Cruel Optimism*. Durham, NC: Duke University Press.
- Bourdieu, P. (2001). *Masculine Domination*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Bruce, S. (1990). *Pray TV*. London: Routledge.
- Butler, J. (1990). *Gender Trouble*. New York, NY: Routledge.
- Casanova, J. (1994). *Public Religions In The Modern World*. Chicago, IL: University Of Chicago Press.
- Chomsky, N. (1989). *Necessary Illusions*. Boston, MA: South End Press.
- Cohen, S. (1972). *Folk Devils And Moral Panics*. London: MacGibbon And Kee.
- Connell, R. W. (2005). *Masculinities* (2nd ed.). Berkeley, CA: University Of California Press.
- Couldry, N. (2003). *Media Rituals*. London: Routledge.
- Einstein, M. (2008). *Brands Of Faith*. London: Routledge.
- Entman, R. M. (1993). *Framing*. *Journal Of Communication*.

- Fairclough, N. (1995). *Media Discourse*. London: Edward Arnold.
- Fairclough, N. (2003). *Analyzing Discourse*. London: Routledge.
- Giddens, A. (1991). *Modernity And Self-Identity*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Goffman, E. (1974). *Frame Analysis*. New York, NY: Harper & Row.
- Goode, E., & Ben-Yehuda, N. (1994). *Moral Panics*. Oxford: Blackwell.
- Habermas, J. (2008). *Between Naturalism And Religion*. Cambridge: Polity Press.
- Hall, S. (1997). *Representation*. London: Sage.
- Hjarvard, S. (2013). *The Mediatization Of Culture And Society*. London: Routledge.
- Hoover, S. M. (2006). *Religion In The Media Age*. London: Routledge.
- Illouz, E. (2007). *Cold Intimacies*. Cambridge: Polity Press.
- van Dijk, T. A. (2008). *Discourse And Power*. London: Palgrave.
- Wodak, R., & Meyer, M. (2009). *Methods Of Critical Discourse Analysis*. London: Sage.

CORPUS AUDIOVIZUAL

Corpusul principal reunește 127 de emisiuni ale A7TV, Alfa Omega TV, Trinitas TV, Speranța TV și Credo TV, selectate pentru analiza reprezentărilor despre familie și relațiile de gen. Delimitarea metodologică a tezei acoperă perioada 2018–2026. Sunt comparate formate testimoniale, psihologice, performative și normativ-teologice, pe baza edițiilor disponibile în arhivele digitale.

Studiul de caz al Referendumului din 2018 utilizează programe televizate, conferințe, microcampanii și spoturi digitale, inclusiv mesaje de contestare și boicot. Interviuurile instituționale din 2022 completează analiza condițiilor de producție și a organizării autorității. Inventarul integral al materialelor, cu datele de identificare și legăturile aferente, rămâne în secțiunea omonimă a tezei.